

KASARINOSTALGIA VALTAA MYYNTILISTAT

Otto Sinisalo

Amerikkalaisten sarjakuvalehtien myyntiluvut ovat korkeampia kuin vuosien, ja myydyimmillä nimikkeillä ei ole mitään tekemistä supersankareiden kanssa. Kyse ei kuitenkaan ole luovan jenkki-sarjakuvan myyntibuumista vaan 1980-luvulla lapsuutensa viettäneiden nostalgiantunteella rahastava ilmiö. Kyllä vain, Transformerit ovat tulleet takaisin.

Kun Image Comics -kustantamo ilmoitti syksyllä 2001 alkavansa julkaista uutta G.I. Joe -sarjakuvaa (tunnetaan Suomessa nimellä Action Force), hankkeeseen suhtauduttiin huvittuneesti. 1980-luvulla lapsia viihdyttäneitä animaatio-sarjaa lämmittelevälle sarjakuvalehdelle povattiin nopeaa kuolemaa. Vaan kun G.I. Joe kiipesi Imagen myydyimpänä sarjakuvana Diamondin myyntilistan kymmenen kärkeen, ymmärsivät kustantajat kasarinostalgian kaupallisen potentiaalin.

Tyypillistä amerikkalaiselle 1980-luvun lastenviihteelle oli ennennäkemättömän aggressiivinen oheistuote-kauppa. Transformersin ja He-Manin avulla pilteille kaupattiin teevestä tuttuja muovivukkoja sekä myös sarjakuvia. Marvel Comicsin julkaisemia G.I. Joe - Transformers- ja He-Man -sarjakuvia

nähtiin Suomessa 1980-luvun loppupuolella ennen kuin brändit kuolivat animaatio-sarjojen loputtua ja yleisön kasvettua ulos kurahousuistaan.

Vaikka sarjat olivatkin heikosti peiteltyjä lelumainoksia ja niihin poh-

jaavat sarjakuvat eivät juuri keskinkertaisuuden suosta kohonneet, on aika nähtävästi kullannut muistot. Sarjoja seuranneet lapset ovat nyt kolmannella kymmenellään ja ilmeisen valmiita elämään lapsuuttaan uudelleen.

G.I. Joen menestyksen havahduttamana kustantajat alkoivat kilpaa suoltaa lelusarjoihin perustuvia sarjakuvia. Kevään 2002 nostalgia-vyörytys alkoi odotetusti Dreamwaven julkaisemalla, aikanaan huippusuosituun jätirobottianimaatioon perustuvalla Transformers: Generation 1 -lehdellä, joka hyppäsi välittömästi myyntilistojen kärkeen. Image jatkoi samat lehden lypsämistä Micronauts- ja Battle of the Planets

sarjakuvilla. Myöhään nostalgiabuumin herännyt DC Comics joutui tyytymään Thundercats-lisenssiin, johon pohjaava lehti joka tapauksessa debytoi Diamondin kymmenen kärjessä ykkösnumerollaan. Eikä varmaankaan kukaan yllättyneet, kun Image ilmoitti uuden He-Man -sarjakuvan ilmestyvän lokakuussa.

On mielenkiintoista nähdä, miten kauan nostalgia jaksaa viehättää amerikkalaisia lukijoita. Transformers on myynyt tasaisen hyvin, mutta esimerkiksi Battle of the Planetsin myynti lähti kakkosnumeronsa myötä jyrkkään alamäkeen. Tämä on jokseenkin ymmärrettävää, sillä Transformerilla on puolellaan taistelevien jätirobottien ikaikainen viehätys, kun taas BotP:n lintupukuihin somustautuvat supersankarit eivät nähtävästi kaikessa älyttömyydessään ole kestäneet ajan hammasta.

Ilmiönä nostalgiasarjakuvat eivät ole mitenkään poikkeuksellisia jenkki-sarjakuvan kentässä. Myydyimmät amerikkalaisarjakuvat ovat perinteisesti olleet vanhojen tuotemerkkien kiccrätystä. Transformerit eivät periaatteessa eroa Hämähäkkimiehestä, Teräsmiehestä tai muista vuosikymmeniä vanhoihin ideoihin pohjaavista sarjakuvista, joiden

THUNDERCATS

ensisijaisena myyntivalttina ei ole niinkään laadukas sisältö tai nimekäs tekijä vaan tunnistettava, ikoninen hahmo.

Huolestuttavia nostalgiabuumeissa on 1990-luvulta tuttu, keräilijöihin kohdistuva rahastus. Viime vuosikymmenen alussa yhdysvaltalaiset sarjakuvakustantamot myivät lehdiään erilaisilla "keräilykansilla" ja muilla ulkokultaisilla myyntiköillä, jotka saivat niin sanottu spekulantit maksamaan huomattavia summia yksittäisistä lehdistä. Ilmiö ajoi kuplan lopulta puhjettua konkurssiin monia sarjakuvavaliikkeitä ja melkein romahdutti jenkki-markkinat täydellisesti.

Nostalgiabuumi sai kävästi spekulanttikauppaa muistuttavia piirteitä, kun Transformers-lehden ensimmäinen numero ilmestyi huhtikuussa 2002 neljällä erilaisella kannella. Pian ilmestymisensä jälkeen lehden irtonumeroita myytiin eBay-verkkokaupassa useiden kymmenien dollarien hinnalla. Jos

sarjakuvavaliikkeitä tilaavat buumin innoittamana suuria eria nostalgiasarjakuvia, joita ne eivät saa myytyä, nähdäänkö jälleen lisää konkurssseja?

Entä miten amerikkalaisen sarjakuvan imagoon vaikuttaa se, että tilastoja hallitsevat vuosia vanhoihin lasten animaatioihin perustuvat sarjakuvat? Ja milloin nähdään ensimmäinen suomeksi käännetty lelu-nostalgialehti? Myyntipotentiaalia vaikuttaa olevan: 1980-luvulla varttuneet elävät juuri nyt siirtymävaihetta lapsuuden ja itsenäisen aikuisuuden välillä, aikaa, jolloin mielellään palaa ajatuksissaan lapsuusvuosiinsa. Ja he ovat juuri saaneet ensimmäiset palkapussinsa. ■